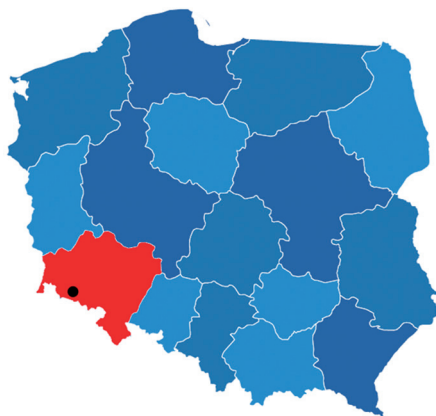

Uzdrowisko Cieplice

Położenie administracyjne

W latach 1935-1976 Cieplice funkcjonowały jako samodzielne miasto. Dziś stanowią uzdrowską część Jeleniej Góry, miasta na prawach powiatu w południowo-zachodniej Polsce. Pod względem liczby ludności Jelenia Góra jest czwartym miastem w województwie dolnośląskim (po Wrocławiu, Wałbrzychu i Legnicy). Miasto zamieszkuje 79 061 mieszkańców¹. Charakterystyczny jest kształt granicy miasta: od osiedla Maciejowa do podgórskiego Jagniątkowa to dystans ponad 30 km. Lokalizacja miasta jako stolicy subregionu predestynuje je do pełnienia istotnych funkcji: centrum przemysłowego, turystycznego, kulturalnego i akademickiego. Jelenia Góra graniczy bezpośrednio z Czechami, a do granicy niemieckiej jest niespełna 70 km, co skłaniało zawsze do nawiązywania ożywionych kontaktów międzynarodowych, handlowych i gospodarczych. Natomiast malownicze położenie miasta – w środku Karkonoszy, Gór Izerskich, Gór Kaczawskich oraz Rudaw Janowickich – stwarza naturalne warunki do rozwoju turystyki.

Mapa 4. Lokalizacja uzdrowiska Cieplice

Źródło: opracowanie własne.

Przez Jelenią Górę przebiega kilka istotnych szlaków komunikacyjnych o wymiarze krajowym i międzynarodowym. Jednym z nich jest trasa europejska E65 łącząca miasto z Morzem

¹ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt.: „Diagnoza gmin uzdrowskich w Polsce” – maj 2020 r.

Bałtyckim, a dalej z krajami skandynawskimi. Drugi to trasa wiodąca do Zgorzelca (droga krajowa nr 30), a dalej do Niemiec i krajów Europy Zachodniej. Jelenia Góra posiada bezpośrednie ekspresowe połączenia kolejowe z dużymi miastami: Wrocławiem, Warszawą, Krakowem, Poznaniem, Szczecinem, Gdańskiem, Rzeszowem czy Opolem, a do wielu innych możliwa jest podróż z jedną przesiadką. Najbliższe międzynarodowe porty lotnicze znajdują się: we Wrocławiu (ok. 110 km), Dreźnie (ok. 170 km) i Pradze (ok. 175 km). Na terenie Jeleniej Góry znajduje się także czynne lotnisko o charakterze sportowo-usługowym z przeznaczeniem dla mieszkańców i przedsiębiorców z możliwością przyjmowania samolotów z zagranicy oraz z punktem odprawy celnej i granicznej.

Jako największy ośrodek w regionie Jelenia Góra w sposób naturalny stała się liderem Aglomeracji Jeleniogórskiej obejmującej teren 18 gmin.

Jelenia Góra jako stolica Karkonoszy przyciąga nie tylko swoim malowniczym położeniem, ale również bogatą, ponad 900-letnią historią, licznymi zabytkami, atrakcjami i ciekawą ofertą turystyczną.

Rys historyczny uzdrowiska

„... łaźienki znane przez kąpiele,
Przywabiają co roku różnych gości wiele
Budową swą, rozkładem i porządkiem miłe
Która gorącą wodą tryskając paruje
A na różne słabości cudownie skutkuje”²

Tak o cieplickim źródle pisał Bogusz Zygmunt Stęczyński, polski podróżnik i poeta, który zawitał tu w 1851 r. Miejscowe podania przypisują odkrycie źródeł cieplickich księciu Bolesławowi Wysokiemu, który w roku 1175 zapuścił się w te strony w pogoni za zranionym przez siebie jeleniem.

Cudowne właściwości tutejszych wód przyciągnęły chorych szukających uzdrowienia. To prawdopodobnie dlatego 18 marca 1281 roku książę Bernard lwówecki darował szpitalnemu zakonowi joannitów ze Strzegomia „Calidusfons”, czyli „Ciepłe źródło” oraz 250 łanów ziemi w okolicy. Od tego czasu zakon ten zaczął opiekować się przybywającymi tutaj chorymi.

Kolejną kartę w dziejach Cieplic zapisał rycerz Bolka II świdnicko-jaworskiego – Gotsche Schoff. W roku 1381 kupił Cieplice od Agnieszki – wdowy po księciu Bolku II. On też 22 lata później sprowadził tu cystersów z Krzeszowa, przekazując im pod opiekę jedno ze źródeł. Zakon ten związał się z Cieplicami na kolejne cztery wieki.

Cieplowody – bo tak dawniej nazywano Cieplice – stawały się coraz bardziej popularne, a wraz ze wzrostem popularności miejscowości, rosła także liczba przybywających

² https://www.cieplice.pl/atrakcje/53/historia_cieplic (dostęp: 20.08.2020).

tu chorych, dziś nazywanych kuracjuszami. O istnieniu uzdrowiska dowiedzieli się również Polacy. Wśród tutejszych gości wymienić wypada hetmana Stanisława Koniecpolskiego, Albrychta Stanisława Radziwiłła, Krzysztofa Opalińskiego, Michała Kazimierza Radziwiłła i jego stolnika Teodora Billewicza, autora pierwszego polskiego opisu źródła, prymasa Polski Michała Radziejowskiego, Jakuba Sobieskiego, Hugona Kołłątaja, Józefa Wybickiego, Edwarda Dembowskiego, Wincentego Pola, Kornela Ujejskiego, księżnę Izabelę z Flemingów Czartoryską, autorkę dzienników podróży do Cieplic w roku 1816, wspomnianego wyżej poetę Bogusza Stęczyńskiego, Rozalię Saulson, autorkę pierwszego polskiego przewodnika po Cieplicach i okolicy. Przybysze z Polski stanowili niekiedy ponad połowę kuracjuszy przebywających w źródle. Sprawilo to, że jeszcze do XX wieku zachodnia część Cieplic na lewym brzegu Kamiennej nosila potoczną nazwę „Die polnische Seite”, czyli „Polska strona”.

Za najznamienitszego gościa uznawana jest królowa Polski – Maria Kazimiera Sobieska – żona Jana III Sobieskiego. Jak podaje kronikarz, przybyła ona do źródła ze swym orszakiem 30 czerwca 1687 roku. Jej wizyta na długie lata pozostała w pamięci ciepliczan.

Zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska z dniem 1 stycznia 1967 r. Cieplice zostały uznane za uzdrowisko, będąc tym samym najstarszym uzdrowiskiem w Polsce.

Działalność uzdrowiskowa

Uchwała Nr 260.XXVIII.2012 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie nadania Statutu Uzdrowiska Cieplice.

Najważniejsze surowce lecznicze

Na terenie Cieplic występuje surowiec balneologiczny posiadający istotne dla lecznictwa uzdrowiskowego właściwości lecznicze, jest to: słabo zmineralizowana woda fluorkowa i fluorkowo-krzemowa.

Lecznictwo uzdrowiskowe

Na obszarze uzdrowiska znajdują się następujące zakłady lecznictwa uzdrowiskowego: szpital uzdrowiskowy, sanatoria uzdrowiskowe dla dorosłych, przychodnie uzdrowiskowe (ambulatoria) oraz zakład przyrodoleczniczy³.

³ Materiały źródłowe uzyskane w badanym samorządzie: Urząd Miasta Jelenia Góra – 21.08.2020 r.

Pałac Schaffgotschów w Cieplicach-Zdroju
fot. VentoStudio

Pawilon Edward w Parku Zdrojowym w Cieplicach-Zdroju
fot. Michał Kryl
